

Põlva

Hr Tiit Vunk
Transpordiamet
info@transpordiamet.ee

Vastuväide projekteerimistingimuste eelnõule

Lugupeetud hr Vunk

Transpordiamet on algatanud projekteerimistingimuste menetluse riigitee nr 3 Jõhvi–Tartu–Valga km 138,4–152 asuva Tartu–Nõo lõigu ümberehitamise projekti koostamiseks. Nimetatud teelõik läbib Külitse alevikku ja eelnõu p 5.2.3 kohaselt tuleb ehitusprojekti koostamisel arvestada nõudega sulgeda kõik ristmikud ja mahasõidud põhimaanteelt, mis tähendab ka Külitse järve tee mahasõidu sulgemise kavatsust. Sellistel tingimustel koostatud ehitusprojekti alusel maantee väljaehitamine tähendaks võrreldes praeguse olukorraga Külitse alevikule juurdepääsu olulist piiramist maanteelt. Coop Põlva Tarbijate Ühistu (registrikood 10051286; edaspidi *COOP*) on projekteerimistingimuste menetluses EhS § 31 lg 4 p 2 mõttes isik, kelle õigusi või huve taotletav ehitis, antud juhul taotletav Külitse järve tee maha- ja pealesõidu likvideerimine puudutab ja soovib sellest tulenevalt olla menetlusse kaasatud ning esitab käesolevaga oma vastuväited projekteerimistingimuste eelnõule.

2022. aasta detsembris valmis COOP-il Külitse alevikus aadressil Kiigemäe tee 2 uus Külitse Konsumi 1500 m² kauplusehoone. Kiigemäe tee 2 kinnistu (katastrinumber 94901:005:1640) asub põhimaantee nr 3, Külitse järve tee ja Kiigemäe tee vahel ning sellele on juurdepääs põhimaanteelt Külitse järve tee mahasõidu kaudu ca 100 m kaugusel hoonest. Põhimaanteele sõitjad saavad kauplusesse nii tulla kui sealt lahkuda mugavalt sõltumata sellest, kummas suunas nad liiguvad. Projekteerimistingimuste kohaselt taotleb Transpordiamet seevastu ehitusprojektiga Külitse järve tee mahasõidu sulgemist ning juurdepääs nii Külitse alevikule kui ka kauplusehoonele muutuks võimalikuks ainult Külitse mitmetasandilise liiklussõlme kaudu, mis asub praegusest mahasõidust enam kui 1,5 km kaugusel, või Arako tee suundristmiku kaudu, mis asub enam kui 1 km kaugusel. Sealjuures on Arako tee ristmiku kaudu kavandatud juurdepääs ainult põhimaantee Tartu-Valga suunal ning pääs põhimaanteele Tartu suunal on võimalik ainult Nõo suunas jääva Külitse ristmiku kaudu. Kokkuvõttes tähendab projekteerimistingimustele vastav liikluslahendus mööda põhimaanteed liikuvale kaupluse külastajale erinevalt praegusest igal juhul ca 3 km teekonda mööda aeglasi ja halvas seisus kohalikke teid, mis ületab ka kiirema poeskäigu enda ajakulu.

Külitse alevikus ei ole olnud püsivalt tegutsevat kauplust ca 20 aastat, mis on mõjunud negatiivselt kogu aleviku arengule, soodustades samas autostumist, kuna esmavajaduste rahuldamiseks tuleb poes käia kaugemal. Peamine põhjus selleks on vähenenud elanike arv (alla 800), mis ei võimalda kauplusel kohaliku klientuuri baasil kasumlikult tegutseda. Tulles vastu kohalike elanike ja ühistu liikmete ootustele otsustas COOP võtta koostöös arendajaga ärilise riski ja rajada uue kaupluse, mille hoone valmis eelmise aasta detsembris ja mille avamine on plaanitud käesoleva aasta kevadeks. Äriplaani koostamisel sai kaalukeeleks kaupluse kinnistu soodne asukoht, mis võimaldab laiendada klientuuri Tartu-Valga maanteel sõitjate arvel ja seeläbi ka kohalikele elanikele teenust pakkuda. Kaupluse asukoht sisuliselt otse maantee ääres annab võimaluse kiireks külastuseks neile, kes Tartusse sõites või Tartust tulles ei soovi linnaservas asuvas suures Lõunakeskuses liigselt aega kulutada, aga ka spontaanseks külastuseks kõigile liiklejatele. Kohalike elanike jaoks tõstab kauplus elukvaliteeti, võimaldades rahuldada esmased tarbimisvajadused kohapeal. Kaua oodatud kaupluse

olulisust on mainitud ka elanike poolt suure hulga allkirjadega Transpordiametile esitatud ettepanekus projekteerimistingimuste eelnõule.

Mahasõidu sulgemine sisuliselt välistaks n-ö juhuslikud või spontaansed poekülastused maanteel liiklejate poolt, kuna kauplusesse pääsemiseks tuleks maanteelt maha pöörata nii kaugel, et kauplust veel ei paista. Samuti muudaks see oluliselt tülikamaks ja aeganõudvamaks plaanitud külastused, milleks tuleks sõita mitu kilomeetrit mööda aeglase liiklusega kehvast seisukorras kohalike kogujateid. Põhimaanteel liiklejatest külastajate äralangemisega muutuks kaupluse pidamine äriselt perspektiivituks ja selle lahtihoidmine kohalike elanike tarbeks ei oleks enam majanduslikult võimalik.

COOP-i jaoks tähendaks mahasõidu sulgemine seega suurt majanduslikku kahju, millega meil ei olnud äriplaani koostamisel ja kaupluse rajamisse investeerimisel võimalik arvestada. Sellest tulenevalt esitab COOP vastuväite projekteerimistingimuste eelnõule osas, mis puudutab Külitse järve tee maha- ja pealesõidu sulgemist ja teeb ettepaneku mahasõit ehitusprojektiga säilitada.

Mahasõidu säilitamine on looduses võimalik ning see ei ole vastuolus standardite ega kehtivate õigusaktidega.

Transpordiameti juhise „Ristmike vahekauguse ja nähtavusala määramine“ kohaselt tuleb põhimaantee ristmike minimaalseks omavaheliseks kauguseks projekteerida vähemalt 800 m. Antud miinimumnõue on Külitse järve tee mahasõidu puhul täidetud nii Külitse eritasandilise ristmiku kui Arako tee ristmiku suhtes. Projekteerimistingimuste eelnõu p 5.1.3 kohaselt on projekteeritud suurim sõidukiirus Tartu–Külitse lõigul 100 km/h, põhjendatud juhtudel madalam. Juhise p 2.2 sätestab suundristmiku minimaalse kauguse 2 km mis tahes teisest ristmikust üksnes asulavälisel teel projektkiirusega 110 km/h ja rohkem, millisele tunnusele Külitse alevikku läbiv põhimaantee lõik aga projekteerimistingimuste eelnõu kohaselt ei vasta. Seega ei oleks Külitse järve tee mahasõidu säilitamine vastuolus Transpordiameti juhisega.

Majandus- ja taristuministri 5.08.2015. a määruse nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisa „Maanteede projekteerimismid“ p 5.1 alapunkti 4 kohaselt ei tohi parempöördega mahasõit I klassi maanteedel paikneda ristmikule lähemal kui 2 km, kuid linnalähivööndis on nõutud vahemaa 1 km. Külitse alevik tuleb vastavalt Tartumaa maakonnaplaneeringule 2030+ lugeda toimepiirkonnana Tartu linnalähivööndisse ja ka sellest kitsamasse Tartu linnaümbruse vööndisse kuuluvaks. Külitse käsitlemist linnalähivööndina kinnitab mh asjaolu, et Tartu–Külitse lõigul on Transpordiamet ka ise projekteerimistingimuste eelnõu kohaselt vähendatud I klassi maantee tüüpilist projektkiirust 100 km/h-ni või põhjendatud juhtudel ka madalamaks. Seega on ka maanteede projekteerimismidest tulenev miinimumnõue on Külitse Järve tee mahasõidu puhul nii Külitse eritasandilise ristmiku kui Arako tee ristmiku suhtes täidetud.

Järelikult kuulub Külitse järve tee mahasõidu säilitamine nii õigusaktide kui Transpordiameti enda juhiste kohaselt Transpordiameti kaalutluspädevusse. Mahasõidu likvideerimine tooks kaasa suure majandusliku kahju COOP-ile, millega ei olnud Külitse kauplusesse investeerimisel võimalik arvestada, kahjustaks sadade kohalike elanike elukvaliteeti ja kokkuvõttes ei saa asjaolusid kohaselt kaaludes olla õiguspärane.

Lugupidamisega

Kristo Anderson

Coop Põlva Tarbijate Ühistu juhatuse liige